



DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

19/1165-

2. mars 2020

Songkjølen og Engerfjellet vindkraftverk - klage på NVEs godkjenning av detaljplan og MTA-plan

1. Bakgrunn

Ved Olje- og energidepartementets klagevedtak av 24. april 2016 fikk E.ON Wind Norway, Branch og E.ON Wind Norway (E.ON) stadfestet konsesjonen til å bygge og drive Songkjølen og Engerfjellet vindkraftverk i Nord-Odal kommune. I anleggskonsesjonen er det i tråd med praksis, satt vilkår om utarbeidelse av MTA/detaljplan. Planen skal utarbeides av konsesjonæren, og godkjennes av NVE før anleggsstart.

Etter søknad fra E.ON, godkjente NVE den 3. juni 2019 MTA/detaljplan. I samme vedtak ga NVE tillatelse til enkelte konsesjonspliktige endringer, blant annet mindre utvidelser av planområdet ved flere turbinpunkter, endret adkomstvei til Engerfjellet og flytting av transformatorstasjonene mv.

Vedtaket om godkjenning av MTA/detaljplan ble påklaget av Ellen Røhne Amundsen på vegne av 41 grunneiere, naboer og gjenboere, La Naturen Leve, Nes friluftsråd, Sand Jeger- og Fiskerforening (SJFF), Trond Steve Hansrud m.fl. fra nabolaget og Tor Arne Voll m.fl.

Ved brev av 28. august 2019 søkte E.ON om å øke maksimalt installert effekt fra konsesjonsgitt 155 MW til 160 MW for Songkjølen og Engerfjellet vindkraftverk. Bakgrunnen for denne effektendringen er at Eidsiva Nett, i samråd med Statnett, har bekreftet at det er tilgjengelig kapasitet til 160 MW i nettet som vindkraftverket skal tilknyttes. Dette medfører at 14 turbiner på Songkjølen og 3 på Engerfjellet kan kjøres på 4,8 MW i stedet for 4,5 MW i de opprinnelige planene.

E.ON kommenterte klagen på MTA/detaljplan ved brev av 2. september 2019.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Tollef Taksdal
22 24 61 71

Ved brev av 11. september 2019 søkte E.ON om endring av konsesjon på grunn av eierskifte. Det er oppgitt i søknaden at det er inngått avtale mellom E.ON Wind Norway og Songkjølen Wind Farm DA om overdragelse av konsesjonen til Songkjølen Wind Farm DA.

NVE fattet 25. september 2019 vedtak om å godkjenne søknaden om økt maksimalt installert effekt og endring av konsesjonen på grunn av eierskiftet.

Søknaden om økt installert effekt fra august 2019 inneholdt også en oppdatert støyberegning. Beregningene viser at støynivået går ned for de bygningene med de høyeste verdiene og marginalt opp for noen bygninger som i utgangspunktet har lave verdier. Ved e-post av 1. oktober 2019 skriver NVE at de har vurdert virkningene av økt installert effekt og mener endringene i støynivået er så marginale at de er dekket av tidligere vedtak om godkjenning av MTA-plan.

NVE tok ikke klagen på NVEs vedtak av 3. juni 2019 om MTA/detaljplan til følge, og oversendte saken til departementet ved brev av 2. oktober 2019.

Ved brev av 23. januar 2020 opplyser NVE at E.ON ved brev av 16. januar 2020 har orientert om at de vil bygge ut Songkjølen og Engerfjellet vindkraftverk med en annen turbintype enn det som ble lagt til grunn i godkjent MTA/detaljplan av 3. juni 2019. E.ON har oppdatert støy- og skyggekastberegninger med de nye turbinene. Navhøyden med den nye turbinen vil reduseres med 1 meter og totalhøyden vil reduseres med 3 meter.

NVE skriver i brevet av 23. januar 2020 at de har vurdert de nye støyberegningene og konstaterer at de er utført i henhold til gjeldende retningslinje og veiledning. NVE mener at den nye turbintypen ikke medfører endrede virkninger, og at tidligere godkjent MTA/detaljplan av 3. juni 2019 og vedtak om økt installert effekt av 28. august 2019 er dekkende.

2. Klagen

Temaene som påklages, dreier seg om manglende utredninger av virkninger for omgivelsene omkring vindkraftverket med hensyn til støy, skyggekast, visuelle virkninger og drikkevann og misnøye vedrørende manglende høring av saken. Det reises også spørsmål om hvem som skal erstatte eventuelle tap av verdi på eiendom, som følge av vindkraftverket.

Departementet behandler klagen tematisk, og det vises departementets vurdering nedenfor under punkt 3 for det nærmere innholdet i de ulike anførselene.

3. Departementets vurdering

3.1. Innledning

NVE avgjorde i vedtak av 3. juni 2019 to søknader, henholdsvis søknad av 25. februar 2019 om endring av konsesjonen, og søknad om godkjenning av MTA og detaljplan for en revidert utbyggingsløsning i tråd med endringsøknaden.

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med. Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.

3.2. Generell manglende utredning

Ellen Røhne Amundsen - på vegne av 41 grunneiere, naboer og gjenboere - anfører at utredningene er mangelfulle ettersom den opprinnelige konsekvensutredningen ble gjennomført for mange år siden. Klagen nevner særlig endret høyde på turbinene, størrelse på planområdet/arealbeslag, MIS-registreringer, Svarttjern og Steintjern som drikkevannskilder, gammelskog, støy, skyggekast og visuelle virkninger. SJFF mener tiltaket vil medføre drastiske negative konsekvenser for viltet i området.

I MTA/detaljplan skal tiltakshaver redegjøre for om tiltaket medfører endrede virkninger sammenlignet med det som ble beskrevet i konsekvensutredningen.

E.On har i søknaden redegjort for tiltakets endringer og konsekvensene for allmenne interesser. NVE mener at tiltaket ikke antas å medføre vesentlig endrede virkninger for miljø og samfunn sammenlignet med det som ble beskrevet i konsekvensutredningen.

Departementet mener at tiltakets virkninger for temaene klagerne anfører, ikke er mangelfullt utredet og beskrevet. Det legges i denne vurderingen vekt på at tiltaket ikke er vesentlig endret. Når det gjelder enkelte endringer av turbinplasseringer, vil omsøkt utvidelse gå inn i område som er aktuelt for frivillig vern grunnet gammelskog, men tiltakshaver presiserer at det ikke blir gjort noen direkte fysiske inngrep i området det søkes om utvidet planområde for. Utvidelsene av planområdet er nødvendige for å sikre at turbinene ikke sveiper utenfor planområdet, og senterpunktene for turbinplasseringene ligger fortsatt innenfor konsesjonsgitt planområde. Fylkesmannen i Innlandet har akseptert denne utvidelsen.

Departementet kan ikke se at klagen bringer frem nye momenter som gir grunnlag for å stille krav om ytterligere konsekvensutredninger.

3.3. Forholdet til kommuneplanens arealdel

La Naturen Leve anfører ved brev av 17. juni 2019 at den godkjente utvidelsen av planområdet på 20.000 km² ikke er omsøkt i dispensasjonen fra kommunens arealplan. Organisasjonen mener derfor at arbeidet ikke kan igangsettes før dette er avklart. Ved brev av 15. oktober 2019 presiserer organisasjonen at EON kun har søkt om ny dispensasjon fra arealplanen på grunn av at treårsfristen for det opprinnelige arealet fra 2016 var overskredet, men ikke for økningen av planområdet som skjedde ifm. MTA-planen.

Departementet presiserer at konsesjonæren må sørge for at tiltaket er avklart med hensyn til kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Behovet for dispensasjon fra gjeldende arealplan må være avklart med kommunen før arbeidene kan starte. Fylkesmannen i Innlandet har ved vedtak av 8. august 2019 opprettholdt kommunens

dispensasjonsvedtak av 9. mai 2019. Gyldigheten av dispensasjonsvedtaket er ikke gjenstand for behandling i Olje - og energidepartementet.

3.4. Virkninger for naturmangfold

SJFF mener at en utbygging av Songkjølen vil ha dramatiske og negative konsekvenser for viltet i området. Foreningen skriver at området har et titalls leikeområder for storfugl, orrfugl og kjernebiotoper for jerpe. Dette ble kartlagt i et møysommelig arbeid rundt år 2000. Foreningen skriver videre at kongeørn, hubro og lappugle også er representert i området og at gaupa bruker området til yngling. De mener at utbyggingen av vindkraftverket vil være slutten for SJFF fordi ingen vil betale for å jakte i et anleggsområde, verken under eller etter bygging.

Departementet konstaterer at vindkraftverkets påvirkning på naturmangfoldet ble vurdert da konsesjon ble gitt. Endringene som er gjort i forbindelse med MTA/detaljplan, og dens påvirkning på naturmangfoldet, er vurdert i NVEs behandling av MTA/detaljplan og godkjenning av denne. Departementet viser til denne vurderingen.

3.5. Virkninger for naboer til transportrute

Ved e-post av 16. juni 2019 klager Hansrud med flere naboer, på bruk av Sandbekkvegen som hovedanleggsvei til vindkraftverket. Han anfører at veien i dag brukes av ei lita grend som vil bli rammet av anleggstrafikk. Han mener at veien må utbedres og gjøres bredere så vindturbinene kan fraktes opp. Han mener at livskvaliteten vil reduseres som følge av bråk og støy.

NVE skriver at i konsesjonen fra 2016 ble det konstatert at både adkomstvei via Sand (Sandbekkvegen) og via Krogsrud (øst for planområdet) ble meddelt konsesjon, men at endelig valg skulle beskrives i MTA/detaljplan. I NVEs vedtak om godkjenning av MTA/detaljplan fra juni 2019 skriver NVE følgende:

"Tiltakshaver skriver i sine kommentarer at de ønsker å holde begge alternativene åpne frem til det er gjennomført nøyaktige analyser av hvilke tiltak som må til for å bruke alternativene. Endelig valg av transportrute skal gjøres i samråd med de berørte kommunene og transportmyndighetene. Tiltakshaver skriver videre at de har informert turbinleverandøren at Nord-Odal kommune ønsker alternativ 2."

NVE mener at begge transportalternativene bør holdes åpne frem til analysene av nødvendige tiltak er gjennomført. NVE kan kreve avbøtende tiltak hvis valg av alternativ 2 medfører vesentlig større virkninger enn beskrevet i konsekvensutredningen.

Departementet er enig med NVE i at Sandbekkvegen er en egnet adkomstvei ettersom det benyttes en allerede eksisterende skogsbilveg. Departementet slutter seg til at begge alternativene kan holdes åpne frem til analysene av nødvendig tiltak er gjennomført.

3.6. Friluftslivet i Nes

Nes friluftsråd mener at friluftslivet i Nes kommune vil bli indirekte og direkte påvirket av vindkraftverket, men at dette ikke er omtalt i godkjenningen. De mener at friluftsrådet burde vært inkludert i planen for avbøtende tiltak for friluftsliv i henhold til konsesjonsvilkår 27. Kraftverket vil ha negativ innvirkning på folkehelsen i Nes kommune, siden områdene i Skogbygda blir mindre ettertraktet som rekreasjonsområde innen jakt, fisk og friluftsliv. Videre mener friluftsrådet at siden endelige løsninger og avbøtende tiltak ikke er diskutert med Nes kommune og lokale idrettslag/foreninger, forventer Nes friluftsråd at alle inngrep lar vente på seg.

Det er i anleggskonsesjonens vilkår nr. 27 krav om at konsesjonær skal utarbeide en plan for avbøtende tiltak for friluftsliv i samarbeid med Nord-Odal kommune, Sand IF og Odal Turlag. NVE viser til at vindkraftverkets påvirkning på friluftsliv er omtalt i MTA/detaljplanen. Tiltakshaver har utarbeidet en plan for avbøtende tiltak for friluftslivet i de berørte områdene. Planen er vedlagt MTA/detaljplanen. Planen er utarbeidet i samarbeid med Nord-Odal idrettslag (tidligere Sand IF) og Nord-Odal kommune. Kommunen har ivaretatt Odal turlags (nå DNT Odal) interesser i planen. NVE vurderer videre at friluftsplenen virker fornuftig og at den er et godt utgangspunkt for nødvendige avbøtende tiltak. Imidlertid mener NVE at det er flere forhold som ikke er endelig avklart i planen, og NVE forutsetter derfor at endelig løsning for alle avbøtende tiltak utarbeides i samarbeid med kommunen, idrettslaget og DNT.

Departementet mener at vindkraftverkets påvirkning på friluftsliv er vurdert i MTA/detaljplan. Det er ifølge NVE flere forhold som ikke er endelig avklart i friluftsplenen og departementet forutsetter at endelig løsning for alle avbøtende tiltak for friluftslivet utarbeides i samarbeid med kommunen. Departementet mener at friluftslivet i Nes kommune er omtalt og vurdert i MTA/detaljplan for nettilknytningen til Songkjølen utarbeidet av Eidsiva Nett AS i april 2019.

3.7. Drikkevann

Ellen Røhne Amundsen - på vegne av 41 grunneiere, naboer og gjenboere - og Tor Arne Voll m.fl. er bekymret for drikkevannskilden Svarttjernet og reservekilden Steintjernet som ligger i nærheten av adkomstveien til Songkjølen.

Etttersom anleggstransporten opp til Songkjølen vil skje innenfor nedslagsfeltet til Svarttjern, har Mattilsynet etterlyst at det gjennomføres en egen ROS-analyse som omfatter den planlagte utbyggingen og risiko for påvirkning på drikkevannskilden.

Det er i forbindelse med utarbeidelsen av MTA/detaljplan gjennomført en ROS-analyse og utarbeidet en tiltaksplan for drikkevann. Vannverkseier, Juptjenn vannverk, Nord-Odal kommune og Mattilsynet, sammen med konsulent (Rambøll) har vært involvert i dette arbeidet. Utbygger skriver at denne planen vil ha høy prioritet ved utførelsen av tiltaket. NVE mener at risikoen for forurensning er tilstrekkelig vurdert og hensyntatt gjennom ROS-

analysen og tiltaksplanen. Departementet er enig i denne vurderingen. Departementet vil presisere at ROS-analysens videre anbefalinger og tiltak bør ha svært høy prioritet.

3.8. Erstatning av boligverdi

Tor Arne Voll med flere er bekymret for at vindkraftverket vil medføre redusert verdi på boligene og stiller spørsmål om hvem som skal erstatte dette.

NVE skriver at vindkraftverket potensielt kan påvirke eiendomspriser ved salg av hytter eller boliger som er eksponert for støy, skyggekast eller visuelle virkninger. Videre skriver NVE at studier viser at denne påvirkningseffekten avtar med økende avstand til turbinene. NVE har vurdert virkninger av støy, skyggekast og visuelle virkninger for enkelteiendommer i vedtak av MTA/detaljplan.

Departementet er enig med NVE i at tiltaket medfører akseptable virkninger for disse temaene. Departementet legger også til grunn at E.ON har inngått grunneieravtaler med de som avstår arealer til tiltaket.

3.9. Deltakelse i høringsrunden

Ellen Røhne Amundsen - på vegne av 41 grunneiere, naboer og gjenboere - mener høringen av MTA/detaljplanen har vært for snever. Hun skriver av flere grunneiere har skiftet eier siden avtalen med tiltakshaver ble inngått.

Tiltakshaver skriver at høringen av MTA/detaljplan ble gjennomført bredt. Høringen ble annonsert i flere lokale/regionale aviser, de hadde åpne kontordager lokalt, som også ble separat annonsert i lokalavisa. Videre skriver tiltakshaver at alle grunneiere og rettighetshavere ble informert per e-post og gjennom brev. De skriver også at grunneiere som har inngått avtale med tiltakshaver, er forpliktet til å informere hvis det skjer eierskifter som gjør at den kontaktinformasjonen som tiltakshaver har brukt, ikke er oppdatert.

NVE mener at høringen har vært tilstrekkelig. Berørte parter har hatt saken til uttalelse og NVE mener at saken var så godt opplyst som mulig før vedtak ble fattet.

Departementet er enig i denne vurderingen, og mener at høringen har vært tilstrekkelig. Departementet har i denne vurderingen lagt vekt på at det har vært flere møter med kommunen, grunneiere og Fylkesmannen. Videre har NVE sendt detaljplan/MTA og planendringssøknadene for vindkraftverket på høring til flere organisasjoner og offentlige instanser. I høringsbrevet har NVE pålagt konsesjonær å orientere berørte grunneiere, andre rettighetshavere og støy- og/eller skyggekastmottakere over anbefalte grenseverdier om høringen og fristen for uttale seg til NVE. Videre legger departementet vekt på at høringen ble annonsert i flere lokale/regionale aviser.

4. Konklusjon

Klagene tas ikke til følge. Departementet stadfester NVEs vedtak av 3. juni 2019 om godkjenning MTA-plan og detaljplan.

Departementets vedtak i klagesaken kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

E.ON Wind Norway ved Martin Westin

Ellen Røhne Amundsen

La Naturen Leve ved Leonardsen

Nes Friluftsråd ved Gerd Husås

Sand Jeger - og Fiskeforening

Tor Arne Voll

Trond Steve Hansrud